

ОДЛУКЕ ВИШЕГ ПРИВРЕДНОГ СУДА СР СРБИЈЕ

НАДЛЕЖНОСТ ПРИВРЕДНОГ СУДА КОД СПОРОВА СА МЕЂУНАРОДНИМ ЕЛЕМЕНТОМ У СЛУЧАЈУ КАДА СУ СТРАНКЕ УГОВОРНОМ ПРЕДВИДЕЛЕ НАДЛЕЖНОСТ АРБИТРАЖЕ У ЦИРИХУ

Фирма „ИБМ“ из Њујорка, САД и наша организација удруженог рада из Лесковца, закључиле су уговор о закупу компјутера.

Странке су уговором предвиделе (арбитражна клаузула) да им све спорове који настану из уговора решава Арбитража Међународне трговинске коморе са седиштем у Цириху.

И поред постојања овакве клаузуле у уговору, страна фирма као тужилац обратила се Окружном привредном суду у Лесковцу да реши спор који је настао у вези са извршењем обавеза из уговора.

Окружни привредни суд у Лесковцу прихватио је надлежност привредног суда и након спроведеног поступка донео одлуку.

Виши привредни суд као другостепени прихватио је становиште првостепеног суда да и поред постојања арбитражне клаузуле привредни суд може да суди и донесе одлуку поводом насталог спора у извршењу права и обавеза из уговора.

Судови су пошли од чињенице да се тужилац обратио тужбом привредном суду у Југославији, а туженик се томе није противио већ се упустио у расправљање, па се има узети да су се странке одрекле примене арбитражне клаузуле и пристале да им уместо Арбитраже у Цириху суди надлежни привредни суд у Југославији, који би иначе био надлежан да нема арбитражне клаузуле у уговору.

У оваквим случајевима се не може у жалби успешно истичати приговор ненадлежности привредног суда, већ се то може чинити само у одговору на тужбу или у приговору на платни налог.

(Пресуде Вишег привредног суда Србије, Пж—2494/84. од 5. XII 1984. и Пж—3904/84. од 5. XII 1984)

ПОСТУПАЊЕ ПРИВРЕДНОГ СУДА ПО ТУЖБИ РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПРОТИВ ДРУГЕ РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ КАДА ИЗМЕЂУ ИСТИХ СТРАНАКА УДРУЖЕНИХ У СОУР ТЕЧЕ СПОР КОД УНУТРАШЊЕ АРБИТРАЖЕ

Радна организација покренула је поступак код привредног суда против друге радне организације ради исељавања из пословних просторија. Обе странке удружене су у СОУР.

Пре покретања овог поступка странке су се обратиле Унутрашњој арбитражи СОУР-а да им реши исти спор, који још није окончан.

Првостепени суд се огласио стварно ненадлежним а предмет уступио Основном суду удруженог рада у Београду као надлежном суду.

Против решења првостепеног суда уложили су жалбе и тужилац и туженик.

Тужилац сматра пошто се ради о спору за исељавање из пословних просторија да је надлежан привредни а не суд удруженог рада, па је предложио да се решење укине а привредни суд да настави поступак и донесе одлуку.

Туженик је истакао да је за решавање спора надлежна Унутрашња арбитража пред којом већ тече спор о истим просторијама, па је предложио да се решење укине.

Другостепени суд је укинуо првостепено решење и све спроведене парничне радње а тужбу одбацио.

Из образложења:

„Код чињенице да је првостепени суд утврдио да је непокретност из тужбеног захтева предмет решавања пред унутрашњом арбитражом СОУР-а, у коју су удружене обе странке, и да поступак пред арбитражом још није окончан, то је другостепени суд нашао да између истих странака тече парница о истом захтеву (чл. 194 ЗПП) па је у смислу ст. 3. наведеног члана ваљало решење првостепеног суда укинути као и све спроведене парничне радње а тужбу одбацити.

Ово зато што унутрашња арбитража представља избрани суд, коме су се странке удружене у СОУР добровољно подвргле да им реши спорни однос, па су испуњени услови из чл. 194. ЗПП да тече парница, и странке не могу о истом захтеву да покрену нову парницу пред привредним судом све док се спор решава пред арбитражом, па ни у случају када су улоге странака сада обрнуте тј. да је тужилац сада постао туженик.“

Према томе, привредни суд није овлашћен да поступа по тужби ако су странке удружене у СОУР покренуле поступак пред унутрашњом арбитражом да им реши спор по истом захтеву, пошто унутрашња арбитража представља избрани суд.

(Одлука Вишег привредног суда Србије, Пж—4304/84.
од 12. XII 1984)

НЕМА ДЕЛА НЕЛОЈАЛНЕ УТАКМИЦЕ АКО ТУЖЕНИК ПРОДАЈЕ СВОЈУ РОБУ ПОД ЗАШТИБЕНИМ ЖИГОМ

Првостепени суд је одбио тужбени захтев, којим је тражено да се утврди да је туженик продајом своје робе-супе у кесицама сличним кесицама у којима тужилац продаје своју супу, учинио дело нелојалне утакмице.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду

Из образложења:

„Првостепени суд је утврдио да туженик продаје своју супу под заштићеним жигом Ж—895/79 од 15. XII 1983., са правом првенства од 23. XI 1979.

Имајући предње у виду, другостепени суд је нашао да у радњама туженика нема дела нелојалне утакмице, пошто туженик продаје своју робу-супу под заштићеним жигом.

За постојање дела нелојалне утакмице потребно је да постоји неовлашћена употреба законом заштићених спољних обележја друге организације удруженог рада или употреба обележја која нису законом заштићена, ако се тиме ствара или се може створити забуна у привредном промету на штету друге организације која то обележје од раније употребљава у свом пословању.

Нелојалном утакмицом сматра се радња организације удруженог рада учињена ради привредне утакмице при вршењу промета робе која је противна добрим пословним обичајима и којом се наноси или се може нанети штета другој организацији удруженог рада, потрошачима или друштвеној заједници (чл. 2 и 8 ст. 1. тач. 9 Закона о сузбијању нелојалне утакмице и монополистичких споразума („Сл. лист СФРЈ“ бр. 24/74).

Пуштањем у промет робе под својим заштићеним жигом не може се сматрати као радња учињена од стране туженика ради привредне утакмице и којом се наноси или се може нанети штета тужиоцу.

Правилно је првостепени суд уочио да и поред тога што постоје извесне сличности (боја, распоред боја и комбинација боја) између ке-сица у којима се продаје супа тужиоца и супа туженика, да постоје и разлике и да се не може узети да туженик употребљава тужиочев заштићени жиг (спољно обележје) и да се таквом продајом може створити забуна у привредном промету код потрошача, па према томе нема дела нелојалне утакмице јер туженик продаје робу под својим заштићеним жигом.

Тужиоцу остаје могућност да тражи поништај тужениковог жига под којим продаје супу, ако сматра да је жиг регистрован противно закону или уз друге пропусте.“

Према томе, онај ко продаје своју робу под својим заштићеним жигом не чини дело нелојалне утакмице.

(Пресуда Вишег привредног суда Србије, Пж—2064/84.
од 24. XII 1984)

И КОД УГОВОРА У ПРИВРЕДИ СТРАНКЕ СУ ОВЛАШЋЕНЕ ДА УГОВОРМ УТВРДЕ ВРЕМЕ ПЛАЊАЊА КУПОВНЕ ЦЕНЕ И ТАКО УТВРДЕ РОК ЗА РАЧУНАЊЕ ЗАТЕЗНИХ КАМАТА

Првостепени суд је одржао на снази платни налог и обавезао туженика да плати тужиоцу обрачунате затезне камате од продаје менице до њене реализације.

У приговору а и жалби, туженик је истакао да су странке уговором предвиделе плаћање у року од 30 дана по предаји менице, па је предложио да се пресуда укине.

Првостепени суд је при доношењу одлуке пошао од тога да се ради о уговору у привреди, код кога се на плаћање затезних камата примењује Одлука СИБ-а о стопама затезних камата, као императивни пропис, па странке не могу уговором ништа мењати код затезних камата јер би такве одредбе уговора биле противне закону.

Другостепени суд је уважио жалбу, укинуо пресуду и предмет вратио на поновни поступак, пошто првостепени суд због погрешне примене материјалног права није ни утврђивао колико износи обрачуната затезна камата.

Другостепени суд полази од одредаба чл. 516. Закона о облигационим односима, према коме странке могу уговорити време плаћања куповне цене, па и код уговора у привреди.

Одлука СИБ-а о стопама затезних камата одређује само највећу стопу затезних камата код уговора у привреди, и странке нису овлашћене да уговором предвиде ни вишу ни нижу стопу затезних камата код уговора у привреди.

Међутим, наведеном одлуком не регулишу се остала питања па ни питање рока плаћања куповне цене.

Ако ништа није уговорено, плаћање се врши у року од 15 дана од настанка дужничко-поверилачког односа. Ако дужник нема средстава биће дужан да повериоцу преда средство обезбеђивања плаћања (најчешће је то меница са авалом).

Предајом менице са авалом као средством обезбеђивања плаћања, странке се могу договорити да се плаћање тј. реализација менице изврши у року који не може бити дужи од 90 дана од дана предаје менице. Али тај рок може бити краћи и може износити 35, 45 или 60 дана како се странке договоре.

Имајући у виду напред наведено и одредбе чл. 516 Закона о облигационим односима, произлази да странке могу уговором предвидети да ће се плаћање извршити у року од 30 дана од предаје меница па и

када се ради о уговорима у привреди, али не и висину стопе затезне камате јер се она одређује Одлуком СИВ-а.

За време од 30 дана по предаји менице тужиоцу не припада право на затезне камате, јер је то у складу са уговором.

Зато је предмет враћен првостепеном суду да утврди колико износи затезна камата за период почев од 30 дана по предаји менице до њене реализације.

(Одлука Вишег привредног суда Србије, Пж—5203/85.
од 24. I 1986)

У КОЈЕМ РОКУ СЕ МОЖЕ ЗАХТЕВАТИ БРИСАЊЕ ИЗВРШЕНОГ НЕОСНОВАНОГ КОНАЧНОГ УПИСА У СУДСКИ РЕГИСТАР

Брисање неоснованог коначног уписа у судски регистар може се вршити по службеној дужности или по захтеву лица које за то има правни интерес.

Захтев за брисање неоснованог коначног уписа може се поднети у року од 15 дана од дана сазнања за упис, а најкасније у року од 60 дана од дана извршног уписа (чл. 457 ЗУР-а, и чл. 69 Закона о поступку за упис у судски регистар „Сл. лист СФРЈ“, бр. 13/83). Ово се односи на покретање поступка за брисање неоснованог уписа од стране лица која су уписана у регистар или лица која за то имају правни интерес.

Регистарски суд може покренути поступак за брисање неоснованог уписа најдоцније у року од две године од извршеног уписа.

Као неосновани упис се сматра онај упис који је извршен без подношења прописане пријаве, ако се после доношења решења о упису промене прописани или други услови за обављање делатности, односно послова и у другим случајевима ако је упис био недопустив или је доцније постао недопуштен (чл. 70 наведеног закона).

Лице које има правни интерес може у року од 30 дана од дана сазнања за разлоге ништавости уписа у судски регистар, поднети тужбу суду да се утврди ништавост уписа, али то не може учинити по истеку рока од три године од извршеног уписа (чл. 458 ЗУР-а).

Првостепени суд је одбио захтев да се поништи извршени упис у судски регистар као упис извршен на основу нетачних података.

Другостепени суд је одбио жалбу и потврдио првостепену одлуку, јер је упис извршен на основу споразума о распоређивању права, обавеза и одговорности новоорганизованих ООУР-а за обавезе бивше радне организације, па се не може узети да се ради о лажним подацима на основу којих је извршен упис (Одлука Вишег привредног суда Србије, Пж—2652/83).

Према томе, када се ради о неоснованом коначном упису, захтев за брисање се подноси у року од 15 дана од дана сазнања за упис а најкасније у року од 60 дана од дана извршеног уписа.

Када се ради о ништавом упису, тужба за утврђивање ништавости подноси се у року од 30 дана од сазнања за разлоге ништавости, а најкасније у року од три године од извршеног уписа.

За покретање поступка од стране регистарског суда за брисање извршеног уписа рок је две године од извршеног уписа.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пж—2116/84)

Припремио мр Јездимир Митровић